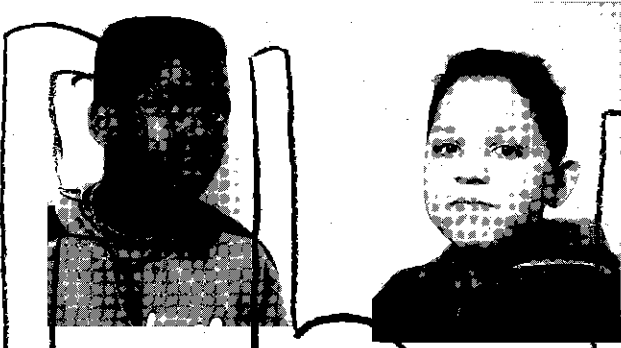

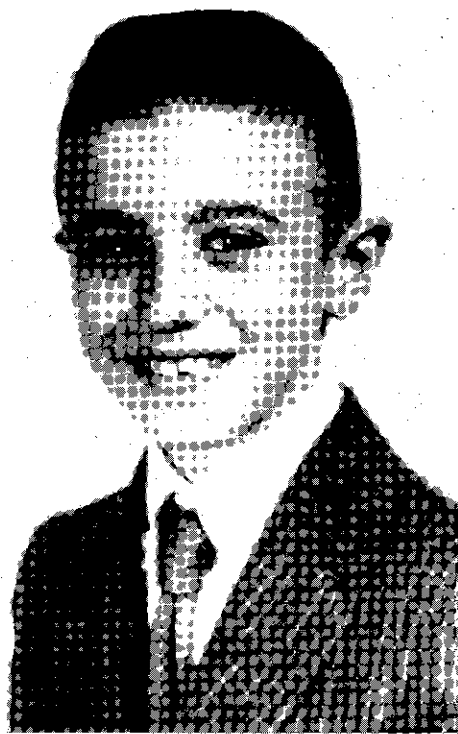
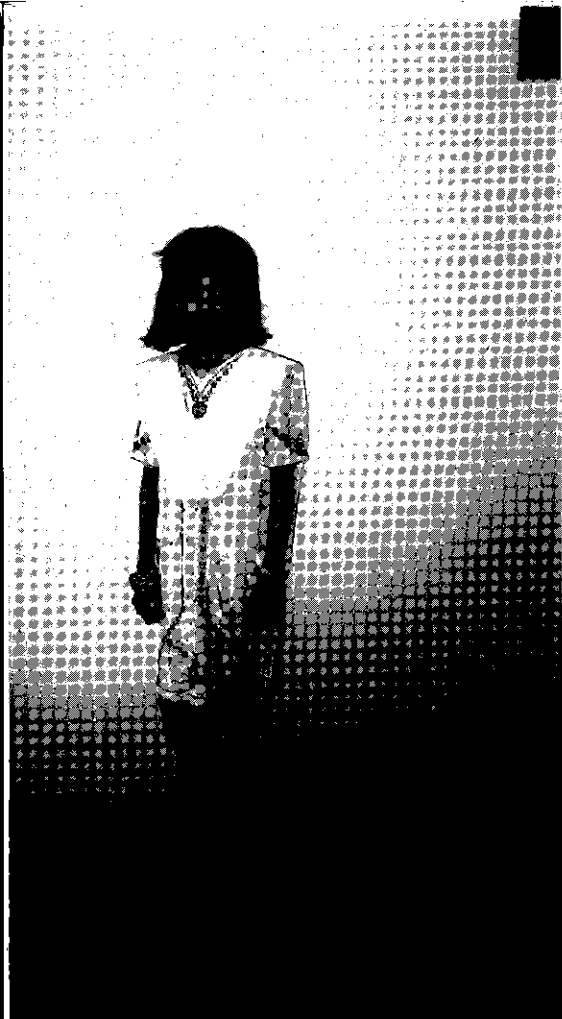

BUREAU AMSTERDAM

STRAAT 53 / 105 NN AM

(0)20 4220471 / FAX (0)20 4261730

Gary Carsley
Larry Clark
Cheryl Donegan
Karen Finley
Nan Goldin
Todd Haynes
Femke van Heerikhuizen
Arnoud Holleman
Nicolas Howey
Luis de Jesus
David Kelleran
Nicholas Kolenda
Renée Kool
Paul de Leeuw
Bas Meerman
Lies Neve
Helma Pantus
Rona Pondick
Michael Raedecker
Berend Strik
Take That
Tyler Turkle

Rachida Ameziane
Achmed Boukhizzou
Nassim Chami
Khalid El Mouhidi
Fouzia Ennachat
Laila Farouk
Roshni Gena
Jürgen Groenefelt
Lydia Kat
Semra Koç
Gijske Krijgsman
Whyley Lemes
Fwaaq Manzoor
Wester Meijdam
Itske Nijenhuis
Umit Ozcelik
Mary Jane Resurreccion
Serina Singh
Sadhna Sowdagar
Yahya Sürücü
Richard Ty

PUBER-ALLES (why am I who I am?) heeft betrekking op de onzekerheid omtrent het 'zelf-beeld' die zich in de overgangsfase van de puberteit aandient. Het gaat over de periode ergens tussen kindertijd en volwassenheid, over iets dat serieus genomen moet worden.

Deze tentoonstelling in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam is bedoeld als een visueel verslag van de manier waarop de adolescent aankijkt tegen de veranderingen die zich voordoen in zijn of haar lichaam, geest en sociale houding. Meer dan veertig personen van verschillende generaties en culturen nemen deel aan dit project; elk van hen reflecteert op een persoonlijke manier op zijn of haar 'puberale psyche', of levert er commentaar op.

U moet weten dat u als kijker het belangrijkste onderdeel van deze tentoonstelling bent. Het gaat om de manier waarop u omgaat met dat wat hier gepresenteerd wordt, om de mogelijkheid uw eigen adolescente 'zelf-beeld' te onderzoeken – of dat nu behoort tot uw verleden, vorm krijgt op dit moment of in de nabije toekomst.

MARK WILSON

Renée Kool (links) en haar vriendinnetje Jet van Rijswijk (rechts) tijdens een dansexpressie experiment in een environment van Evert Strobos in het Stedelijk Museum Amsterdam (1971). foto: Lily E. van Rijswijk-Clerkx

ANIL RAMDAS
HEIMWEE

Op de bovenste tree van de houten trap, dicht bij de schoenenkast, las ik voor het eerst in mijn leven helemaal alleen het verhaal over een klein bosnegermeisje. Pieng-pieng heette zij. **Pieng-pieng pee joe dee** heette het verhaal, wat zoiets betekent als 'Kleintje, waar ben je?'

Het verhaal, bracht me in een zodanige staat van vervoering dat ik niet merkte hoe ongemakkelijk ik zat, op een veel te warme plek, zo dicht bij de geur van het leer en **nugget**, zoals we in Suriname schoensmeer noemen. Het zweet liep langs mijn dunne blote benen, ik ademde als een opgewonden ree en mijn handen trilden van de wederwaardigheden van dit meisje, Pieng-pieng.

Als ik in staat zou zijn geweest het op die leeftijd onder woorden te brengen, zou ik gezegd hebben dat dit verhaal mijn definitieve entree betekende in de wereld van de literatuur, in de wereld van de verbeelding. Deze eerste inwijding in de vertelkunst was zo indringend dat ik nooit meer af zou komen van de verslaving die lezen heet. Ik was gelokt in het symbolische deel van het bestaan, ik was een mens geworden, zoals de Franse filosoof Lacan het zou zeggen; ik was eindelijk terechtgekomen in het laatste deel van wat hij het spiegelstadium noemt.

Het kind, zegt Lacan, beleeft zichzelf aanvankelijk niet als een geheel. Liggend op de commode ziet het soms een arm voorbijkomen, soms een been, maar het beseft niet dat het allemaal vastzit aan elkaar, dat het delen zijn van hem. Pas wanneer het kind in de spiegel kijkt ziet het zijn totaalbeeld. Het beseft voor het eerst dat het een eenheid vormt, dat het een **identiteit** is, in de letterlijke zin van het woord. Dat ben **ik**, zegt het kind, waarmee het 'ik' is ontstaan.

Maar het is een misverstand. Dat 'ik' waarmee het kind zich identificeert is niet het 'ik' zelf, maar een spiegelbeeld. Een afbeelding, een symbolische weergave van het ik. Dat is door het kind natuurlijk niet te begrijpen, en duurt vele jaren eer het in de volgende fase van het spiegelstadium inziet dat het 'ik' waar het zich mee identificeert in feite iets **anders** is: een afbeelding van zichzelf, of het beeld van een Ander.

Op een bepaald moment leert het kind zich te identificeren met een Ander die zelfs geen uiterlijke gelijkenis met hem vertoont: dat is het moment waarop het gaat denken in symbolen, in woorden en beelden, dat is het moment waarop het kind tot de taal toetreedt en de betekenis van het woord 'papegaai' begrijpt zonder de papegaai zelf te zien.

"DO I WANT TO LOOK THAT WAY?"

Een impressie van de lessen op de Aldoende basis-school door Els Prins.

1979 In de laatste maanden in de zesde klas van de lagere school ontdekte ik dat mijn beste vriendin haar onder haar oksels had gekregen, het was de tijd dat ik mijn zus nog uitlachte om de nagellak die op ze op haar nagels deed, de tijd dat mijn moeder ervoor zorgde dat ik mijn brillette inruilde voor contactlenzen omdat ze bang was dat ik niet het monstertje op mijn neus gepest zou worden op de nieuwe school.

De eerste maanden op de middelbare school ontdekte ik dat ik eigenlijk best dik was, iets wat me eerder nooit zo opgevallen was, het was ook de tijd dat ik ontdekte dat ik een bh nodig had voor de gymstiekles omdat mijn borstjes anders pijn deden tijdens het rennen, de tijd dat ook ik op feestjes 'close' ging dansen met een jongen...

1994 Hoe zie ik eruit? Ben ik dik, ben ik dun? Hoe zie ik mijzelf? Ben ik mooi, stoer, aardig? Hoe zien anderen mij? Wat wil ik? Wat interesseert mij? Deze en andere vragen zijn Achmed, Fouzia, Fwaaq, Gio, Gijske, Itske, Jürgen, Khalid, Laila, Lydia, Mary-Jane, Nassim, Rachida, Richard, Roshni, Semra, Sadhna, Serina, Umit, Wester, Whyley en Yahya, de leerlingen van de achtste groep van de Aldoende School, direct of indirect tegengekomen tijdens het project van Bureau Amsterdam bij hen in de klas. Tien weken lang volgden deze elf, twaalf en dertienjarigen lessen waarin de vragen hoe zij naar zichzelf kijken en wat hen bezighoudt centraal stonden.

MAANDAG 14 FEBRUARI
Het onderwerp op maandag is het tekenen van symbolen en omdat deze eerste dag ook Valentijnsdag is, wordt het begrip symbool geïntroduceerd met behulp van een poster van een groot rond en roze hart. Volgens de klas is geen

twijfel mogelijk; het hart staat voor liefde, verliefdheid en vriendschap. Enkele leerlingen hebben Valentijnskaarten gemaakt in de vorm van harten, versierd met glinsterende lovertjes en glimmende kleine hartjes. Twee meisjes geven de kaart aan elkaar. Twee andere meisjes fluisteren over de vraag of ze wel of geen kadootje van hun vriendje zullen krijgen.

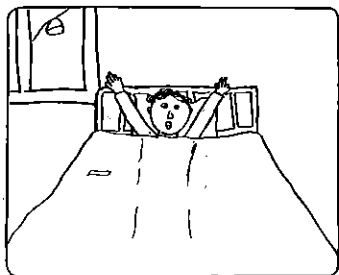
De kinderen tekenen onder andere symbolen voor abstracte begrippen. Bij angst scoort het spook bijzonder hoog, maar angst is ook een hart met daarin ogen en tranen, een zwart vierkant, door een geweer bedreigd worden, of in het donker in bed liggen, staan te rillen en het monster Frankenstein. Bij de symbolen voor zichzelf denken ze aan computerspelletjes, paarden, huiswerk en vooral veel aan sport. Yahya beeldt zichzelf af op het moment dat hij zijn tegenstander met karate een bloedneus trapt, Gio kiest het moment van een goal.

DINSDAG 15 FEBRUARI

We werken met antoniemen, woorden met een tegengestelde betekenis. De opdracht zorgt voor grote hilariteit. Een aantal kinderen wil elkaar als tegenbeeld nemen, en dat is best niet complimenteus bedoeld. De meeste leerlingen

beschrijven hun tegenbeeld in zeer negatieve termen, wat betekent dat zij zichzelf heel positief bekijken. Slechts één meisje vindt dat de 'ander' mooier en slimmer is dan zijzelf, daar tegenover staat dat zij zichzelf gevoeliger en minder chaotisch vindt dan haar tegenbeeld. Ik krijg de indruk dat zij zichzelf toch aan het vergelijken is met een bestaande persoon, een vriendin of een zus.

WOENSDAG 16 FEBRUARI

Er wordt een verhaal getekend van vijf pagina's, aan elkaar geplakt en gevouwen als een harmonika. De leerlingen tekenen vijf handelingen die zij 's morgens van het opstaan tot het naar school gaan verrichten.

Voor iedereen is het begin van de dag natuurlijk zo'n beetje hetzelfde; er wordt opgestaan, uitgerekt, gedoucht, aangekleed, ontbeten, en met een volle schooltas door de voordeur naar buiten gestapt. Bij de tweede handeling die voor de meesten douchen betekent, bespreken drie jongens of ze zichzelf wel of niet naakt zullen tekenen. Een durft de stap niet aan en bedekt zich gedeeltelijk met een douchegordijn. Twee jongens besluiten het wel te wagen, waarbij één van hen het origineel aanpakt; hij tekent zichzelf frontaal staand in de douchecabine, en hangt achterin de douche een spiegel op, zodat de lezer van zijn verhaal ook zijn billen te zien krijgt.

Tussen de dingen die iedereen 's morgens doet, bevinden zich ook heel individuele bezigheden en informatie. Roshni bijvoorbeeld gaat elke morgen voor het

aankleden bidden, Sadhna draagt pantoffels die de vorm van konijntjes hebben, en Yahya eet zijn boterham voor de televisie. Van de kinderen die een donkere huidskleur hebben, is Gio de enige die zichzelf bewust met een bruine viltstift tekent.

DONDERDAG 17 FEBRUARI

De opdracht is het schrijven van een klein verhaal met de titel 'als ik een miljoen gulden had...'. De kinderfantasieën zijn vooral grote mensen dromen: het kopen van een huis, Porsche of Ferrari. De meesten willen hun geld besteden aan dure merkkleding en dan het liefst van het merk Chipie.

VRIJDAG 18 FEBRUARI

De kinderen gaan vandaag zelfportretten met meerdere, vaak tegengestelde emoties en stemmingen tekenen. Een figuur met een gelukkig gezicht, een ongemakkelijke romp en verdrietige benen. Er ontstaan een paar bizarre tekeningen, bijvoorbeeld één van een lichaam met daarop twee hoofden, of een tekening van een groot breed hoofd met daaronder een lange en smalle romp op korte pootjes. Er worden leuke oplossingen gevonden voor de soms moeilijk uit te drukken gevoelens en emoties. Ietske, bijvoorbeeld, tekent een broek met daarop tranen om verdriet uit te beelden.

WOENSDAG 9 MAART

Na een stop van twee weken in verband met de Citotoets en vakantie, gaan we vandaag verder met zelfportretten in de vorm van een collage. Voor de les begint zorgt het doorbladeren van de gereedliggende stapeltjes tijdschriften al voor een heleboel lol en druk bezig zijn met elkaar. Twee meisjes ontdekken in de 'Panorama' of 'Nieuwe Revu' een naakte centerfold in een uitdagende pose. Eerst alleen wat gefluister en gegiechel, maar wanneer de andere kinderen ook willen kijken, rennen ze gillend naar de wc's. Gegil, gelach, een scheurend tijdschrift.

Pieng-pieng was een vijfjarig bosnegermeisje dat ver in het Surinaamse binnenland in een hut woonde met een bladerdak. Ik was een jongen, een hindoestaanse jongen uit Paramaribo en ik woonde in een echt huis met een echt dak van zinkplaten. Pieng-pieng had van die mooie zwarte ogen als in de tekenfilms van Walt Disney. Ik zie de plaatjes nog voor me: ze speelt op de oever van de rivier, met een stukje boomschors waarop ze een poppetje van klei heeft gezet. Dat is haar bootje, dat ze laat drijven op het water. Pieng-pieng ligt op het witte zand en verbeeldt zich dat zij het poppetje is, en ik leun tegen de schoenenkast en verbeeld mij dat ik Pieng-pieng ben.

Op een keer maakte Pieng-pieng een kleine papegaai van klei. Dat was haar enige wens: een echte papegaai. Haar vriendje in het dorp had zo'n papegaai, die had hij van zijn vader gekregen. Pieng-pieng had geen vader, en dus ook geen papegaai. Maar ze legde zich er niet bij neer. Ze moest en zou haar papegaai hebben en op een dag besloot ze het oerwoud in te gaan om haar papegaai te zoeken.

Het oerwoud is gevaarlijk, had moeder gezegd, vol slangen en ander ongedierte. Pieng-pieng aarzelde, maar plotseling hoorde ze, diep uit het oerwoud, een mooie, zuivere stem, die riep: 'Pieng-pieng, pee joe dee'. Dat was de stem van God, wist Pieng-pieng onmiddellijk, die haar riep om haar papegaai te komen halen. Ze liep de wildernis in, verder en verder, maar telkens als ze terug wilde keren werd ze geroepen: 'Pieng-pieng, pee joe pee?'

Ineens werd het stil. Ze hoorde de stem niet meer, ze merkte alleen de duisternis om zich heen, de takken die monsterlijke vormen aannamen, de geheimzinnige stilte die haar bang maakte, de geur van natte bladeren op de zwarte aarde. Net toen ze het op een schreeuwen wilde zetten, zag ze vlak voor haar blote voetjes haar kleine, groene papegaai. Ze nam de vogel in haar hand en wilde terug, maar welke kant moest ze op? Doelloos liep ze rond, blij omdat ze haar papegaai gevonden had en bang omdat ze verdwaald was. Maar weer hoorde ze: Pieng-pieng, pee joe dee? Dit keer was het de stem van haar moeder. Het meisje ging op het geluid af en rende zo het bos uit, met haar papegaai tegen haar borst geklemd.

Vele jaren later bracht een vriend een exemplaar van het boek voor mij uit Suriname mee. Het verhaal is verschenen in de leesboekenserie **Wij en de wereld, bloemlezing voor Surinaamse scholen**, samengesteld door Anne de Vries, geïllustreerd door Corrie van der Baan en uitgegeven

door Dijkstra in Zeist. **Wij en de Wereld**, u begrijpt: 'Wij', dat zijn de Surinamers en 'de Wereld' is Nederland. De omslagillustratie laat daar geen twijfel over bestaan. We zien de toren van financiën in Paramaribo afgebeeld, waarboven een vliegtuig cirkelt, onmiskenbaar op weg naar Schiphol. We kijken niet naar Paramaribo, maar over Paramaribo heen naar de rivier. In de verte liggen de schepen voor anker, geduldig te wachten op hun passagiers. En de klok op de toren van financiën wijst, o symboliek, vijf voor twaalf.

Kom! Kom, lijkt Corrie van der Baan met de tekening op het omslag te zeggen, kom naar de wereld van de rijkdom en de veiligheid, voor het te laat is. Haar illustratie bij het verhaal van Pieng-pieng in het bos is inderdaad huiveringwekkend. Dat is Suriname dus, die onherbergzame en afschuwelijke wildernis waarin je verdwaalt en opgevreten wordt door enge beesten.

Blijf! Blijf waar je bent, roept Anne de Vries terug in zijn verhalen, God is overal, zelfs in Suriname. Anne de Vries, zo meldt de Nederlandse encyclopedie – in de Surinaamse encyclopedie kon ik zijn naam niet vinden, Surinamers zijn on dankbare mensen – Anne de Vries was een belangrijke Nederlandse kinderboekenschrijver die leefde van 1904 tot 1964 en bekend stond om zijn levensechte verhalen en zijn gevoel voor de kindermentaliteit. Hij werd beroemd met zijn boek over Bartje, een Drents boerenjongetje, hij had de populaire serie van **Jaap en Gerdientje** op zijn naam staan. En verder was hij de auteur van het **Groot Vertelboek voor Bijbelse Geschiedenis**.

Anne de Vries was een diep gelovige onderwijzer, en moet er heilig van overtuigd zijn geweest dat God zich ook in de Zuidamerikaanse rimboe zou wagen. Want Pieng-pieng mocht dan verdwaald zijn, boven haar klonk de stem Gods. Tegen het eind van het verhaal lijkt Anne de Vries te merken dat hij te ver is gegaan met zijn christelijke fantasie, want dan legt hij uit dat het toch geen goddelijke stem was, maar de Surinaamse pai-paivogel die rond een bepaald tijdstip een geluid maakt dat klinkt als 'Pieng-pieng, pee joe dee'. Ik heb het uitgezocht, ik heb zelfs de Bond van Vogelliefhebbers te Bergen op Zoom erover gesproken. Die pai-pai vogel bestaat helemaal niet. Wat een drievoudige oplichterij, wat een griezelige verzameling tegenstrijdigheden en misverstanden, die uiteindelijk het verhaal en het personage opleveren waar ik juist mijn identiteit op ben gaan baseren. Hoe kon het ook anders dan misgaan?

Fragment uit "Heimwee", De papegaai, de stier en de klimmende bougainvillea. De Bezige Bij, Amsterdam, 1992.

Het wordt een drukke, melige les, waarin grappige collages worden gemaakt, maar slechts enkelen daarvan komen in de buurt van een zelfportret. Whyley, bijvoorbeeld, plakt het hoofd en de romp van een swingende Chuck Berry boven een rood-wit gestreepte voetbalbroek met daaronder gespreide benen en voeten in gym schoenen. Whyley houdt van dansen, vandaar Chuck, hij houdt van voetbal, vandaar de broek. De benen kunnen zowel dansen betekenen als voetballen.

DONDERDAG 10 MAART

We gaan verder met de collages. Weinig kinderen proberen een portret te maken dat een uiterlijk laat zien dat op dat van henzelf lijkt; kinderen met donker haar portretteren zichzelf rustig blond, blauwe ogen worden bruine en een smalle borstkas wordt een flink uit de kluiten gewassen torso. Er zijn ook kinderen, en dat zijn voornamelijk de meisjes, die bewust met hun eigen uiterlijk bezig zijn; ze vragen elkaar bladerend door de tijdschriften wat de kleur van hun ogen is, of welk kapsel het meest overeenstemt met hun eigen haardracht. Vier meisjes vullen hun blad met plaatjes van fotomodellen en plakken er teksten bij als "Laila's mode", "mijn modewereld" of "I want to look that way".

DONDERDAG 17 MAART

Vandaag gaan de kinderen met plakaatverf werken. De jongens schilderen over het algemeen hun hele gestalte en vertellen in het schilderij iets over zichzelf. Enkelen beelden zichzelf af in de kleding die bij hun favoriete sport hoort. Richard schildert zichzelf met een gitaar. Yahya schildert een Turkse vlag op de voorkant van zijn trui. Fwaaq heeft al een beetje haargroei onder zijn neus en beeldt zichzelf af met een zwarte snor. Opvallend is het griezelige stripachtige gezicht dat Khalid zichzelf geeft, en de manier waarop Jürgen zichzelf schildert; zelf heeft hij

een donkere huidskleur, zijn schilderij toont echter een blanke jonge man, een rocker met open blouse, vetkuif en gouden ketting om de nek.

DONDERDAG 24 MAART

Tot nu toe hebben de leerlingen portretten gemaakt van zichzelf. Vandaag luidt de opdracht dat zij zes tekeningen maken over het 'weekend'.

Een aantal Hindoestaanse en Marokkaanse kinderen gaat ook tijdens het weekend naar school; Sahnna en Serina gaan op zondag naar de Hindoestaanse school en Fouzia krijgt op zowel zaterdag als zondag les in de moskee. Semra heeft op een andere manier nog werk te doen in het weekend; ze gaat zowel op zaterdag als zondag met haar ouders naar de vrije markt in Beverwijk om spulletjes te verkopen. Verder zijn de kinderen druk met ontspannende dingen zoals sporten, tv-kijken, computerspelletjes, winkelen, en bij familieleden of vriendjes op bezoek gaan.

DINSDAG 29 MAART

In deze les beginnen we met de voorbereidingen voor de zelfportretten die over vijf weken tentoongesteld zullen worden in Bureau Amsterdam. De leerlingen worden verdeeld in vier groepjes. Eén groep maakt levensgrote zelfportretten, een tweede mobiele, een derde maakt vaandels en een vierde groep schrijft en tekent verhalen. Na de vijfde week, de dag voor het paasweekend verhuist Gio naar Rotterdam. Nassim verwerkt de gebeurtenis in een verhaaltje, waarin het kind dat verhuist niet een jongetje is zoals Gio, maar een meisje.

VERDRIET

EEN MEISJE ZOU VERHUIZEN
EN ALLE MEISJES HADDEN
VERDRIET OMDAT ZE AL
8 JAAR IN DE KLAS
HEBBEN GEZETEN

Els Prins, eind maart 1994.

Rondleidingen

Bureau Amsterdam organiseert gedurende de tentoonstelling Puber-alles rondleidingen voor schoolklassen. De rondleidingen vinden plaats van maandag tot vrijdag en worden verzorgd door Katelijne Prinsenbergh en Anne-Mara van der Vliet. Voor nadere informatie: 020-4220471.

Films

Bij de tentoonstelling 'Puber-alles' worden in bioscoop Desmet twee films vertoond.

'Dottie Gets Spanked', regie Todd Haynes, courtesy of Christine Vachon en Caboose Productions.
'Even Cowgirls Get the Blues', regie Gus van Sant, courtesy of Gus van Sant en Meteor Films.

De voorstellingen vinden plaats op maandag 30 mei en zaterdag 4 juni om 14.00 uur en worden georganiseerd i.s.m. Marten Rabarts.

Colofon

Puber-alles (why am I who I am?) is georganiseerd in samenwerking met gast-curator Mark Wilson. Els Prins, stagiaire van het Kunsthistorisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam, begeleidde het project met de leerlingen van de Aldoende School.

Teksten: Anil Ramdas, Els Prins en Mark Wilson
Redactie: Leontine Coelewijn
Secretariaat: Jan Meijer, Geeta Bindsrisingh (ass.)
Vormgeving: Mevis & Van Deursen
Druk: Rob Stolk, Amsterdam

Met dank aan:
Erwin van Akkeren, fotografie,
Oda den Boer (Bureau Servicetaken Onderwijs), Maritex Europe B.V., Schelde Int. B.V., Dhr. Timmer (Zaanlands Lyceum), Mevr. van Drooge, Jan-de Waal (Aldoende Basis-school), Jose Freire Fine Art Inc., Liz Koury,

Luhring Augustine Gallery, Lipton Owens Compagny, Andrea Rosen Gallery, Galerie Fons Welters, Vivienne Ypma, Michael Overn, Clemens Rikken, Dominic van den Boogerd, Richard Sonder, Dick Hovenga, RCA/BMG, Gerard Widdershoven

Stedelijk Museum Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59
1016 NN Amsterdam
tel. 31. (0)20. 4220471
fax. 31. (0)20. 6261730
e-mail: smba@hacktic.nl
geopend van di t/m zo,
11.00 t/m 17.00 uur

Op 22 mei is Bureau Amsterdam gesloten.

Nieuwsbrief

U kunt zich abonneren op de Nieuwsbrief van Bureau Amsterdam. Als u f. 25,- overmaakt op girorekening 4500092 t.g.v. Dienst Musea voor Moderne Kunst te Amsterdam onder vermelding 'Nieuwsbrief Bureau Amsterdam' krijgt u de Nieuwsbrief het komende jaar tien maal toegestuurd. U ontvangt dan tevens de uitnodigingen voor de openingen.

KunstRAI

1 t/m 5 juni 1994
Bureau Amsterdam toont op de KunstRAI schilderijen van Pascale Ticheler in een installatie van Michiel Voet.

25 juni - 28 augustus 1994 CINEMA ACTUEL

Een manifestie ter gelegenheid van het zestig jarig bestaan van de Cineac bioscoop van de architect Duiker.
Ronald van Tienhoven, Barbara Visser, Marijke van Warmerdam, Elise Tak, Rainer Oldendorf, Karen Lancel, Eva Besnyö, Dan Graham, Cas Oorthuys, e.v.a.

